



Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6. Vtrum hoc sacrame[n]tum perseueret hominem a peccatis futuris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

tum: contrariatur tamen ei, quantum ad feruorem actus, qui excitatur per hoc sacramentum: ratione cuius peccata uenialia tolluntur.

AD SECVNDVM Dicendum, quod illud uerbum non est intelligendum, quin aliqua hora possit homo esse absq; omni reatu peccati uenialis: sed quia uitam istam sancti no ducunt sine peccatis uenialibus.

AD TERTIVM Dicendum, quod maior est uirtus charitatis, cuius est hoc sacramentum, quam uenialium peccatorum. Nam charitas tollit per suum actum peccata uenialia, quae tamen non possunt tota liter impedire actum charitatis. & eadem ratio est de hoc sacramento.

¶ Super questionis septuagesimo articulum quintum.

ARTICVLVS V.

¶ *Utrum per hoc sacramentum tota pena peccati remittatur.*

IN art. 5. duo ualde notabilia sunt. Primum est, quod oblatio Eucharistiae ex sui quantitate sufficit ad satisfaciendum pro omni poena: secundum est, quod haec oblatio, sit satisfactoria offerentibus, uel pro quibus offertur secundum quantitate suae deuotionis.

4. di. 4. q. 2. a. 1. q. 2. ad 3. & di. 1. 4. q. 2. art. 2. q. 3.

Art. 1. & 2.

q. 69. art. 2.

Alc. 1. in ep. ad oes orth. post med. s. 1. bus.

¶ Ex primo dicto habes, quod una missa ex parte sui est satisfactoria pro poenis omnium peccatorum, tam uiuentium quam mortuorum, quonia uis fit, est ualoris infiniti, quonia Christus offertur. Ex secundo autem dicto habes, quod una missa non perdit uim satisfactionis suae pro primo offerente ex hoc quod pro secundo, tertio, quarto, quinto, &c. offertur sicut quantitas deuotionis unius nihil tollit de quantitate deuotionis alterius. Unde arguendi instruendique simul sunt homines ignoranter petentes, uel exigentes pro sua elemosyna totam sibi missam dari aut suo defuncto: nihil enim minus ipse habebit, si mille alii petant eandem missam pro seipsum & aliis defunctis, quam si pro ipso solo celebrari dicatur: immo ex huiusmodi in deuotione sic petentis damnum uidetur incurre, quod minus sibi proderit. Diffusus autem forte hic scribere mus de hac re, nisi in primo quolibet nostro la edito diffuse haec ueritas declarata fuisse ex auctoritate huius litterae, cum multis aliis &c. Et haec de q. 79. sufficiant.

AD QVINTVM sic proceditur. Videtur, quod per hoc sacramentum tota pena peccati remittatur. Homo enim per hoc sacramentum suscipit in se effectum passionis Christi (ut dictum est) sicut & per baptismum: sed per baptismum percipit homo remissionem omnis poene, uirtute passionis Christi, quae sufficienter satisfecit pro omnibus peccatis, ut ex supradictis patet. ergo uideatur quod per hoc sacramentum homini remittatur totius reatus poena.

¶ 2. Praet. Alexander Papa dicit, Nihil in sacrificiis maius esse potest, quam corpus & sanguis Christi: sed per sacrificia ueteris legis, homo satisfaciebat pro peccatis suis: dicit enim Leui. 4. & 5. Si peccauerit homo, offeret hoc uel illud pro peccato suo, & remittetur ei, ergo multo magis hoc sacramentum ualet ad remissionem omnis poena.

¶ 3. Praet. Constat quod per hoc sacramentum aliquid de reatu poena dimittitur, unde & in satisfactionem, aliquibus iniungitur, quod pro se missas faciant celebrari: sed quia ratione una pars poena dimittitur, eadem ratione, & alia: cum uirtus Christi quae in hoc sacramentum continetur, sit infinita: ergo uidetur, quod per hoc sacramentum tota poena tollatur.

SED CONTRA est, quod secundum hoc non esset homini alia poena iniungenda, sicut nec baptizato iniungitur.

RESPON. Dicendum, quod hoc sacramentum simul est sacrificium & sacramentum: sed rationem sacrificij habet, in quantum offertur: rationem autem sacramenti in quantum sumit. Et ideo effectum sacramenti habet in eo, qui sumit: effectum autem sacrificij in eo, qui offert, uel in his, pro quibus offertur.

Sigillatim consideret ut sacramentum, & ut sacrificium.

¶ Habet effectum dupliciter. Vno modo, directe ex uiuificatione, alio modo, quasi ex quadam concomitantia: sicut & circa continentiam sacramenti dictum est. * Ex uiuificatione sacramenti directe habet illum effectum, ad quem est institutum. Non est autem institutum ad satisfaciendum, sed ad spiritualiter nutriendum per unionem ad Christum, & ad membra eius: sicut & nutrimentum unitur nutritio: sed quia haec unitas fit per charitatem ex cuius feruore aliquis consequitur remissionem non solum culpae, sed etiam poene, inde est quod ex consequenti per quandam concomitantiam ad principalem effectum, homo consequitur remissionem poene, non quidem totius, sed secundum modum suae deuotionis, & feruoris. In quantum uero est sacrificium, habet uim satisfactiuam, sed in satisfactione magis attenditur affectus offerentis, quam quantitas oblationis. unde & Dominus dicit Luc. 21. de uidua, quae obtulit duo aera, quod plus omnibus misit. Quamuis ergo haec oblatio ex sui quantitate, sufficiat ad satisfaciendum pro omni poena: tamen fit satisfactoria illis, pro quibus offertur, uel etiam offerentibus, secundum quantitatem suae deuotionis, & non pro tota poena.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sacramentum baptismi directe ordinatur ad remissionem poena & culpae, non autem eucharistia: quia baptismus datur homini quasi commorienti Christo: Eucharistia autem quasi nutriendum & perficiendum per Christum. unde non est similis ratio.

AD SECVNDVM dicendum, quod alia sacrificia & oblationes non operantur remissionem totius poena, neque quantum ad quantitatem oblati: sicut hoc sacrificium, neque quantum ad deuotionem hominis, ex qua contingit, quod etiam hic non tollitur tota poena.

AD TERTIVM dicendum, quod hoc, quod tollitur pars poene, & non tota poena per hoc sacramentum, non contingit ex defectu uirtutis Christi, sed ex defectu deuotionis humanae.

ARTICVLVS VI.

¶ *Utrum per hoc sacramentum praeseruetur homo a peccatis futuris.*

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod per hoc sacramentum non praeseruetur homo a peccatis futuris. Multi enim digne sumentes hoc sacramentum, postea in peccatum cadunt: quod non accideret, si hoc sacramentum praeseruet a peccatis futuris. non ergo effectus huius sacramenti est a peccatis futuris praeseruare.

¶ 2. Praet. Eucharistia est sacramentum charitatis, ut supra dictum est: sed charitas non uult praeseruare a peccatis futuris: quia semel habita potest amitti per peccatum, ut in 2. parte habitum est. ergo uis, quod nec hoc sacramentum praeseruet hominem a peccato.

¶ 3. Praet. Origo peccati in nobis, est lex peccati, quae est in membris nostris, ut patet per Apof. Ro. 7. sed mitigatio fomitis, qui est lex peccati, non ponitur effectus huius sacramenti: sed magis baptismi. ergo praeseruare a peccatis futuris, non est effectus huius sacramenti.

SED CONTRA est, quod Dominus dicit Io. 6. Hic est panis de caelo descendens, ut si quis ex ipso manducauerit, non moriatur: quod quidem manifestum est, non intelligi de morte corporali. ergo intelligitur, quod hoc sacramentum praeseruet a morte spirituali, quae est peccatum. *

RESPON.

RESPON. Dicendum, quod peccatum est quedam spiritualis mors anime: unde hoc modo preferatur aliquis a peccato futuro, quo preferatur corpora morte futura: quod quidem fit dupliciter: uno modo, in quantum natura hominis interius roboratur contra interiora corruptiva, & sic preferatur a morte per cibum & medicinam. Alio modo per hoc, quod munitur contra exteriores impugnationes, & sic preferatur per arma, quibus munitur corpus: utroque autem modo, hoc sacramentum preferuat a peccato. Nam primo quidem per hoc, quod Christo coniungit per gratiam, roborat spiritualem uitam hominis, tamquam spiritualis cibus & spiritualis medicina, secundum illud Psal. 103. Panis cor hominis confortat, & Aug. * dicit super Ioan. Securus accede, panis est, non uenenum. Alio modo, in quantum est quoddam signum passionis Christi, per quam uicti sunt daemones, repellit omnem daemoneum impugnationem: unde Chryso. * dicit super Io. Ut leones flammam spirantes, sic ab illa menta discedimus terribiles effecti diabolo.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod effectus huius sacramenti recipitur in homine, secundum hominis conditionem: sicut contingit de qualibet causa actiua, quod eius effectus recipitur in materia, secundum modum materiae. Homo autem in statu uitae est huius conditionis, quod liberum arbitrium eius potest flecti in bonum & malum: unde licet hoc sacramentum quantum est de se, habeat uirtutem preferuatiuam a peccato, non tamen aufert homini possibilitatem peccandi.

AD SECUNDVM dicendum, quod etiam charitas, quantum est in se, preferuat hominem a peccato, secundum illud Rom. 13. Dilectio proximi, malum non operatur: sed ex murabilitate liberi arbitrii contingit, quod aliquis post habitam charitatem peccat, sicut & post susceptionem huius sacramenti.

AD TERTIVM dicendum, quod licet hoc sacramentum non directe ordinetur ad diminutionem fomitis, diminit tamen fomitem ex quadam consequentia, in quantum auget charitatem, quia sicut Aug. * dicit in lib. 83. Questionum, augmentum charitatis est diminutio cupiditatis. Directe autem confirmat cor hominis in bono: per quod etiam preferuat uatur homo a peccato.

ARTICVLVS VII.

Utrum hoc sacramentum prodest alijs, quam sumentibus.

AD SEPTIMVM sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum non prodest nisi sumentibus.

Hoc enim sacramentum est unius generis cum alijs sacramentis, utpote alijs conditum: sed alia sacramenta non prosunt nisi sumentibus, sicut effectum baptismi non suscipit nisi baptizatus: ergo nec hoc sacramentum prodest alijs nisi sumentibus.

¶ Praet. Effectus huius sacramenti est adeptio gratiae, & gloriae, & remissio culpa: ad minus uenialis. si ergo hoc sacramentum haberet effectum in alijs, quam in sumentibus, posset contingere, quod aliquis adligeretur & gratiam & gloriam & remissionem culpae: quae actio & passio propria, alio sumente uel offerente hoc sacramentum.

¶ Praet. Multiplicata causa, multiplicatur effectus. si ergo hoc sacramentum prodesse alijs, quam sumentibus, sequeretur quod magis prodesse alicui, si multi sument hoc sacramentum, multis hostiis in una missa consecratis: quod non habet ecclesia

consuetudo, ut scilicet multi communicent pro alicuius salute. non ergo uidetur quod hoc sacramentum prodest nisi sumentibus.

SED CONTRA est, quod in celebratione huius sacramenti fit pro multis alijs deprecatio: quod frustra fieret, nisi hoc sacramentum alijs prodesse. hoc ergo sacramentum non solum sumentibus prodest.

RESPONDEO. Dicendum, quod (sicut prius dictum est) hoc sacramentum non solum est sacramentum, sed etiam est sacrificium: in quantum enim in hoc sacramento representatur passio Christi, qua Christus obtulit se hostiam Deo (ut dicitur Ephes. quinto) habet rationem sacrificii: in quantum uero in hoc sacramento traditur inuisibilis gratia sub uisibili specie, habet rationem sacramenti. sic ergo hoc sacramentum quidem prodest, & per modum sacramenti, & per modum sacrificii: quia pro omnibus sumentibus offertur: dicitur enim in canone missae, quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum filii tui corpus, & sanguinem sumpserimus, omni benedictione caelesti & gratia repleamur: sed alijs, qui non sument, prodest per modum sacrificii, in quantum pro salute eorum offertur: unde & in canone missae dicitur, Memento domine famularum famularumque tuarum, pro quibus tibi offerimus, uel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis & incolumitatis suae: & utrumque modum proficiendi Dominus expressit, dicens Matth. 26. & Luc. 25. Qui pro uobis, scilicet sumentibus, & pro multis, scilicet alijs, effunderetur in remissionem peccatorum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod hoc sacramentum pro alijs habet, quod est sacrificium. & ideo non est similis ratio.

AD SECUNDVM dicendum, quod sicut passio Christi prodest quidem omnibus, quantum ad sufficientiam, & ad remissionem culpae, & ad perfectionem gratiae, & gloriae: sed effectum non habet nisi in illis, qui passioni Christi coniunguntur per fidem & charitatem, ita & hoc sacrificium, quod est memoriale Dominicae passionis, non habet effectum nisi in illis, qui coniunguntur huic sacramento per fidem & charitatem: unde & Augustin. * dicit ad Romanos, Quis offerat corpus Christi nisi pro his, qui sunt membra Christi: unde & in canone missae non oratur pro his, qui sunt extra ecclesiam: illis tamen prodest plus uel minus, secundum modum deuotionis eorum.

AD TERTIVM dicendum, quod sumptio pertinet ad rationem sacramenti, sed oblatio pertinet ad rationem sacrificii. Et ideo ex hoc, quod aliquis sumit corpus Christi, uel etiam plures, non accrescit alijs aliquod inuumentum. Similiter etiam ex hoc, quod sacerdos plures hostias consecrat in una missa, non multiplicatur effectus huius sacramenti: quia non est nisi unum sacrificium: nihil enim plus est uirtutis in multis hostiis consecratis, quam in una, cum sub omnibus & sub una non sit nisi totus Christus: unde nec si aliquis simul in una missa multas hostias consecratis sumat, participabit maiorem effectum sacramenti. In pluribus uero missis multiplicatur sacrificii oblatio: & ideo multiplicatur effectus sacrificii & sacramenti.

Art. 5. huius quae.

In li. de als. & eius origi. no. c. 10. 7.

A 2.